

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 26 januari 1917 kl. 11.36 f. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

I en till riksdagen avlåten, den 17 innevarande januari dagtecknad proposition, nr 30, som hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat, här nedan intaget förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Förslag

till

Lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Härigenom förordnas som följer:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga av krig föranledda förhållanden prövas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret,

ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas,

än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873, om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt, under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 5 februari 1917 och gäller till och med den 28 februari 1918. Av konungen jämlikt denna lag meddelad bestämmelse må ej äga tillämpning längre än till och med sistnämnda dag.

Statsrådsprotokollet över finansärenden den 17 januari 1917 innehåller i detta ämne följande yttrande av departementschefen:

»Med anledning av en utav fullmäktige i riksbanken gjord framställning föreslog Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 4 februari 1916 dagtecknad proposition, nr 37, riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges

riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Riksdagen annälde i skrivelse den 8 februari 1916, att riksdagen, som funnit det vara lämpligt, att möjlighet bereddes att under utomordentliga förhållanden sådana som de dåvarande vidtagna de åtgärder, som innefattades i Kungl. Maj:ts förslag, bifallit Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition. Emellertid uttalade riksdagen, beträffande ändringen av § 9 i lagen om rikets mynt, att med hänsyn till innehållet i gällande myntkonvention mellan de skandinaviska länderna Kungl. Maj:t icke torde underlåta att, innan förändrade bestämmelser i berörda avseende tillämpades, med respektive länders regeringar inleda de särskilda underhandlingar, som för ändamålet erfordrades.

Den 8 februari 1916 utfärdade Kungl. Maj:t lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 av följande lydelse:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga av krig föranledda förhållanden prövas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret,

ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas,

än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873, om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt, under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling och gäller till och med den 4 februari 1917. Av Konungen jämlikt denna lag meddelad bestämmelse må ej äga tillämpning längre än till och med sistnämnda dag.

Samma den 8 februari 1916 utfärdades vidare kungörelse, däri Kungl. Maj:t med föranledande av nyss anförda lag för tiden från och med den 9 februari till och med den 31 juli 1916 fritog riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas.

Sedan härefter sådana underhandlingar mellan de tre nordiska ländernas regeringar, som av riksdagen förutsattes, blivit slutförda, utfärdade Kungl. Maj:t den 28 april 1916 nådig förordning, däri Kungl. Maj:t med stöd av lagen den 8 februari 1916 förklarade, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en

var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt, under tiden från och med den 1 maj tillsvidare till och med den 31 juli 1916 icke skulle äga tillämpning.

Slutligen blev genom förordning den 8 juli 1916 stadgat, att de i kungörelsen den 8 februari 1916 och i förordningen den 28 april 1916 meddelade bestämmelserna skulle gälla jämväl för tiden från och med den 1 augusti 1916 tillsvidare till och med den 4 februari 1917.

Nu hava fullmäktige i riksbanken inkommit med en den 16 december 1916 dagtecknad, så lydande skrivelse:

Fullmäktige i
riksbanken.

»Lagen av den 8 februari 1916 angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 gäller till och med den 4 februari 1917.

Då de förhållanden, som föranledde utfärdandet av denna lag, fortfarande äro för handen, föranlätas fullmäktige härmed anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte för nästa års riksdag framlägga proposition om ny lag av enahanda innehåll, som den nu omförmälda att gälla under tiden från och med den 5 februari 1917 till samma dag år 1918.

Därest Eders Kungl. Maj:t efter riksdagens bifall till en sådan proposition utfärdar lag i ämnet, hemställa fullmäktige, att Eders Kungl. Maj:t ville ej mindre för tiden från och med den 5 februari 1917 tillsvidare till och med den 31 juli 1917 fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas, än även förklara, att bestämmelsen i § 9 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt, under samma tid icke skall äga tillämpning.»

Fullmäktige i riksgäldskontoret hava den 22 december 1916 yttrat sig i ärendet och därvid givit tillkänna, att fullmäktige icke funnit anledning till erinran mot bankofullmäktiges ifrågavarande framställning.

Departements-
chefen.

Jämväl jag anser, att bestämmelserna i lagen den 8 februari 1916 angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 böra förnyas att gälla för tiden efter det desamma den 4 nästkommande februari träda ur kraft.

I fråga om den nya lagens giltighetstid vill jag emellertid förorda, att densamma utsträcker till och med den 28 februari 1918 för att något större rådrum nämnda år må erhållas för avgörandet, huruvida lagen bör än ytterligare förnyas.»

Även bankoutskottet anser, att de förhållanden, som föranledde Kungl. Maj:ts framställning i föreliggande fråga till 1916 års riksdag och riksdagens beslut i ämnet, fortfarande äro för handen. Utskottet finner sig därför böra förorda bifall till Kungl. Maj:ts förslag även i avseende å den ifrågasatta utsträckningen av lagens giltighetstid till den 28 februari 1918. Med hänsyn till innehållet i gällande myntkonvention mellan de skandinaviska länderna förutsätter emellertid utskottet beträffande ändringen av § 9 i lagen om rikets mynt, att den förändrade bestämmelsen i berörda avseende utfärdas i samförstånd med respektive länders regeringar.

Äberopande vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 30
må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 26 januari 1917.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Hedenstierna*, *Hallin*, *Gustafsson*, friherre *Lungenskiöld*, *Ekman*, *Wickman*, *Roos* och *Östling* samt
av andra kammaren: herrar *Kristiansson*, *Vahlquist*, *Berg* i Munkfors, *Olsson* i Blådinge, *Molin* i Södertälje, *Söderberg* i Hobborn och *Carlson* i Herrljunga.